แปล โดยอรรถ

๒. วิสาขา สสุรํ วีชมานา จิตา ตํ ทิสฺวา “สสุรสฺส อาจิกฺขิตุํ อยุตฺตนฺติ, ยถา โส เถรํ ปสฺสติ; เอวํ อปคนฺตฺวา อฏฺฐาสิ ฯ โส ปน พาโล เถรํ ทิสฺวาปิ อปสฺสนฺโต วิย หุตฺวา อโธมุโข ภุญฺชเตว ฯ วิสาขา “เถรํ ทิสฺวาปิ เม สสุโร สญฺญํ น กโรตีติ ญตฺวา “อติจฺฉถ ภนฺเต, มยฺหํ สสุโร ปุราณํ ขาทตีติ อาห ฯ โส นิคฺคณฺเฐหิ กถิตกาเล อธิวาเสตฺวาปิ “ปุราณํ ขาทตีติ วุตฺตกฺขเณเยว หตฺถํ อปเนตฺวา “อิมํ ปายาสํ อิโต หรถ, เอตํ อิมสฺมา เคหา นิกฺกฑฺฒถ, อยํ มํ เอวรูเป มงฺคลกาเล อสุจิขาทกํ นาม กโรตีติ อาห ฯ ตสฺมึ โข ปน นิเวสเน สพฺเพ ทาสกมฺมกรา วิสาขาย สนฺตกา ว อุปคนฺตุํ น วิสหนฺติ ฯ โก นํ หตฺเถ วา ปาเท วา คณฺหิสฺสติ, มุเขน กเถตุํ สมตฺโถปี นตฺถิ ฯ วิสาขา สสุรสฺส กถํ สุตฺวา อาห “ตาต น เอตฺตเกเนว มยํ นิกฺขมาม, นาหํ ตุมฺเหหิ อุทกติตฺถโต กุมฺภทาสี วิย อานีตา, ธรมานกมาตาปีตูนํ ธีตโร นาม น เอตฺตเกเนว นิกฺขมนฺติ; เอเตเนว เม การเณน ปีตา อิธาคมนกาเล อฏฺฐ กุฏุมฺพิเก ปกฺโกสาเปตฺวา สเจ เม ธีตุ โทโส อุปฺปชฺชติ, โสเธยฺยาถาติ วตฺวา มํ เตสํ หตฺเถ จเปสิ, เต ปกฺโกสาเปตฺวา มยฺหํ โทสํ โสธาเปถาติ ฯ เสฏฺฐี “กลฺยาณํ เอสา กเถตีติ อฏฺฐ กุฏุมฺพิเก ปกฺโกสาเปตฺวา “อยํ ทาริกา มงฺคลกาเล นิสีทิตฺวา สุวณฺณปาติยํ นิรุทกปายาสํ ปริภุญฺชนฺตํ มํ อสุจิขาทโกติ วทติ, อิมิสฺสา โทสํ อาโรเปตฺวา อิมํ อิโต นิกฺกฑฺฒถาติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.เศรษฐีชื่อว่ามิคาระ เมื่อกระทำ ซึ่งมงคลในเพราะอันนำมา (อาวาหมงคล) แก่บุตร ไม่กระทำไว้ในใจแล้ว ซึ่งพระตถาคต แม้ผู้ประทับอยู่อยู่ ในวิหารอันใกล้ อันความรัก อันตั้งอยู่เฉพาะแล้ว ในสมณะเปลือย ท. ตลอดราตรีนาน ตักเตือนอยู่ คิดแล้ว ว่า อ.เรา จักกระทำ ซึ่งสักการะ แม้แก่พระผู้เป็นเจ้า ท. ของเรา ดังนี้ ในวันหนึ่ง ยังบุคคล ให้หุงแล้ว ซึ่งข้าวปายาส อันมีน้ำออกแล้ว ในภาชนะ อันใหม่ ท. อันมีร้อยมิใช่หนึ่ง ยังบุคคล ให้เชิญแล้ว ซึ่งอเจลกะ ท. ผู้มีร้อยห้าเป็นประมาณ ยังอเจลกะ ท. เหล่านั้น ให้เข้าไปแล้ว สู่ภายในแห่งเรือน ส่งไปแล้ว ซึ่งข่าวสาส์น แก่นางวิสาขา มีอันให้รู้ ว่า อ.หญิงสะใภ้ ของเรา จงมา อ.หญิงสะใภ้ ของเรา จงไหว้ ซึ่งพระอรหันต์ ท. ดังนี้ เป็นเหตุ ฯ อ.นางวิสาขา นั้น ฟังแล้ว ซึ่งคำว่า อ.พระอรหันต์ ท. ดังนี้ เป็นอริยสาวิกา ผู้โสดาบัน เป็นผู้ทั้งร่าเริงแล้วทั้งยินดีแล้ว เป็น มาแล้ว สู่ที่เป็นที่บริโภค ของอเจลกะ ท. เหล่านั้น แลดูแล้ว ซึ่งอเจลกะ ท. เหล่านั้น ติเตียนแล้ว ซึ่งเศรษฐีว่า อ.ชน ท. ผู้เว้นแล้วจากหิริและโอตตัปปะ ผู้มีอย่างนี้ เป็นรูป ชื่อว่า เป็นพระอรหันต์ ย่อมเป็น หามิได้ อ.พ่อผัว ยังบุคคล ให้เรียกมาแล้ว ซึ่งดิฉัน เพราะเหตุไร ดังนี้ ไปแล้ว สู่ที่เป็นที่อยู่ ของตนนั่นเทียว ฯ อ.อเจลกะ ท. เห็นแล้ว ซึ่งนางวิสาขา นั้น ทั้งปวง ติเตียนแล้ว ซึ่งเศรษฐี โดยการประหารครั้งเดียวนั่นเทียวว่า ดูก่อนคฤหบดี อ.ท่าน ไม่ได้ได้แล้ว ซึ่งหญิง อื่น หรือ อ.ท่าน ยังหญิงกาฬกัณณีใหญ่ ผู้เป็นสาวิกา ของพระสมณะ ผู้โคดม ให้เข้าไปแล้ว ในเรือน นี้ อ.ท่าน ยังบุคคล จงให้คร่าออก ซึ่งนางวิสาขา นั้น จากเรือน นี้

โดยเร็ว ดังนี้ ฯ อ.เศรษฐี นั้น คิดแล้วว่า อันเรา ไม่อาจ เพื่ออัน ยังบุคคล ให้คร่าออก ด้วยเหตุ สักว่าคำ ของอเจลกะ ท. เหล่านี้นั่นเทียว อ.นางวิสาขา นั้น เป็นธิดา ของตระกูลใหญ่ ย่อมเป็น ดังนี้ กล่าวแล้ว ว่า ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า ท. ชื่อ อ.หญิงสาว รู้แล้ว หรือ หรือว่า ไม่รู้แล้ว พึงกระทำ อ.ท่าน ท. เป็นผู้นิ่ง จงเป็น ดังนี้ ส่งไปแล้ว ซึ่งอเจลกะ ท. เหล่านั้น นั่งแล้ว บนอาสนะ อันควรแก่ค่ามาก ย่อมบริโภค ซึ่งข้าวมธุปายาส อันมีน้ำอันน้อย ในถาดอันเป็นวิการแห่งทอง ฯ ในสมัยนั้น อ.พระเถระผู้มีอันเที่ยวไปเพื่อก้อนข้าวเป็นวัตร รูปหนึ่ง เที่ยวไปอยู่ เพื่อก้อนข้าว ได้เข้าไปแล้ว สู่นิเวศน์ นั้น ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. นางวิสาขายืนพัดพ่อผัวอยู่ เห็นพระเถระรูปนั้นแล้ว คิดว่า การบอกพ่อผัวไม่ควร จึงได้เลี่ยงออกไปยืนโดยอาการที่พ่อผัวนั้นจะเห็นพระเถระได้ ฯ แต่เศรษฐีนั้นเป็นพาล แม้เห็นพระเถระ ก็แกล้งทำเป็นเหมือนไม่เห็น ก้มหน้าบริโภคอยู่นั่นเอง ฯ นางวิสาขารู้ว่า พ่อผัวของเราแม้เห็นพระเถระ ก็ไม่เอาใจใส่ จึงกล่าวว่า นิมนต์ไปข้างหน้าเถิด เจ้าข้า พ่อผัวของดิฉันกำลังเคี้ยวกินของเก่า ฯ เศรษฐีนั้น แม้อดกลั้นได้ในเวลาที่พวกนิครนถ์บอก แต่ในขณะที่นางวิสาขากล่าวว่า เคี้ยวกินของเก่า นั่นเอง ก็วางมือ กล่าวว่า ท่านทั้งหลายจงนำข้าวปายาสนี้ไปเสียจากที่นี่ จงขับไล่นางนั่นออกจากเรือนนี้ นางคนนี้ทำให้เราเป็นผู้ชื่อว่าเคี้ยวกินของไม่สะอาด ในกาลมงคลเช่นนี้ ฯ ก็แล ทาสและกรรมกรทั้งหมดในที่อยู่นั้น ล้วนเป็นคนของนางวิสาขา จึงไม่อาจจะเข้าใกล้ ฯ ใครจักจับนางที่มือหรือที่เท้า แม้ผู้สามารถจะพูดก็ไม่มี ฯ นางวิสาขาฟังคำของพ่อผัวแล้ว จึงกล่าวว่า คุณพ่อ ดิฉันจะไม่ออกไปด้วยเหตุเพียงเท่านี้ คุณพ่อมิได้

นำดิฉันมา เหมือนนำนางกุมภทาสีมาจากท่าน้ำ ธรรมดาธิดาของมารดาบิดาผู้ยังมีชีวิตอยู่ จะไม่ออกไปด้วยเหตุเพียงเท่านี้ เพราะเหตุนั้นแล ในเวลาจะมาที่นี้ คุณพ่อของดิฉัน จึงได้เรียกกุฏุมพี ๘ คนมา พูดว่า 'ถ้าโทษเกิดขึ้นแก่ธิดาของเรา พวกท่านพึงชำระ ดังนี้แล้ว ก็มอบดิฉันไว้ในมือของกุฏุมพีเหล่านั้น คุณพ่อจงให้เรียกท่านเหล่านั้นมาแล้วให้ชำระโทษของดิฉันเถิด ฯ เศรษฐีคิดว่า นางวิสาขานี้ พูดดี จึงให้เรียกกุฏุมพีทั้ง ๘ มาแล้ว บอกว่า นางทาริกานี้ว่าฉันผู้นั่งรับประทานเข้าปายาสแข้นในถาดทอง ในเวลามงคลว่า เป็นผู้เคี้ยวกินของไม่สะอาด พวกท่านยกโทษนางวิสาขานี้ขึ้นแล้ว จงคร่านางนี้ออกจากเรือนนี้ ฯ
